

Előfizetési árak:

Égész évre · 20 kor. — fill.
Félévre · 10 > — >
Negyedévre · 5 > — >
Egy óra · 1 > 70 >
Egyes szám ára 8 fillér

Kiadóhivatal:

Mária-utca 1. sz.
hol az előfizetések és a hirdetések elfogadtatnak.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

Mária-utca 1. sz.
első emelet,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot

viSSza nem adunk.

Idegen pénz nálunk.

Pécs, 1901. július 17.

Lapunk július 9-iki számában foglalkoztunk a Magyar Jelzáloghitelbank nagy tranzakciójával, a melynek segítségével ragymennyiségű francia pénz bocsátatik a magyar pénzügyi rendelkezésére s ezt nemcsak abból a szempontból jeleztük örvendetes tünetnek, a mely miatt az egész magyar sajtó örvendett, hogy t. i. a bevándorló nagy tőke szárnyakat fog adni a vállalkozási kedvnek, de rámutattunk arra is, hogy a francia tőke bevándorlása megdönti azok okoskodását, akik az önálló vámterület felállítását esetén attól félnek, hogy a külföldi tőke kerülni fogja a magyar piacot, mert hisz az a körülmény, hogy a francia tőke most, mikor az osztrák tőke dominál nálunk, keres elhelyezést Magyarországon, biztató előjel arra, hogy gazdasági önállóságunk esetén, ha az osztrák tőke netán sztrájkot kezdene ellenünk, a külföld s különösen Franciaország kapva-kapva az alkalmon, hogy pénzt itt még fokozottabb mértékben helyezhesse el.

Persze az általános örvendezésbe vegyültek olyan szemrehányó hangok is, hogy ime most mindenki örvend annak, amit Ugron Gábornak szinte hazaárulásként tudtak be s így világos, hogy Ugront

csak azért gyalázták, mert nem sikerült neki az, ami az agyondicsért Jelzálogbanknak sikerült.

Valószínűleg ennek a nem minden alap nélkül való válnak az ellensúlyozására jelent meg tegnap a Budapesti Hírlap élen egy cikkely, a mely lehűteni iparkodik az idegen tőke utáni általános hevülést, azt fejtegetvén, hogy csak akkor van igazán termékenyítő hatása a külföldről beszivárgó tőkének, ha az közvetlenül termékeny beruházásokra fordítatik; ha azonban oly vállalkozásokba fektetjük, a melyek közvetlenül nem haszonhajtók — s ilyenek a városok kulturális építkezései, csatornázása, kövezése stb. — akkor a munkálatok idejére növekszik ugyan a gazdasági jólét, de azok elkészültével annál nagyobb a visszaesés, mit a kamat és törlesztési teher is sulyosbit.

Hozzájárul ehhez, hogy az ily beruházások folytán előállott átmeneti jólét tulsúlyra emeli a fogyasztó erőket a termelő erőkkel szemben, tehát megnél nagyobb nálunk a jólét, annál jobb fogyasztói vagyunk az osztrák iparnak s így az osztrák iparosok legfőbb vágya bizonyára az, hogy Franciaország bár kocsiszámra szállítaná pénzt Magyarországra, hogy ez annál jobb fogyasztó piaca legyen az osztrák iparnak.

Ennél az okoskodásnál természetesen

önkéntelenül is arra a következtetésre kell jutnia minden gondolkozó embernek s így erre jutott a B. H. cikkezője is, hogy ezen csak önálló vámterület fölállításával lehet segíteni, amikor majd a megnövekedett ipari fogyasztás nem az osztrák, hanem a lábba kapott hazai ipart fogná táplálni. Csakhogy ezt a helyes gondolatot a cikkező nem a magáé gyanánt vetette papírra, hanem mint a Kossuth Ferenc érvelését említette, mert neki az volt a föladata, hogy ennek a helyes érvelésnek a tarthatatlan voltát kimutassa.

Ezt a föladatot azonban nagyon siralmasan sikerült megoldania, a mint hogy az másként nem is lehetséges, mikor akármilyen okos embernek is azt a föladatot adják, hogy bizonyítsa be a fehérről azt, hogy az fekete.

Arra terelte ugyanis a B. H. cikkezője az okoskodás menetét, hogy az önálló vámterület sehol a világon nem vet gátat a pénzkivándorlásnak. A német pénz jóideig vándorolt be hozzánk, pedig Németországnak önálló vámterülete van. Most meg a francia pénz készül utra felénk, pedig Franciaországgal sem élünk közös vámterületen. Így a magyar önálló vámterület fölállítását sem fogja megakadályozni a magyar pénz kivándorlását Ausztriába, mert akkor is csak a vámmal drágított osztrák iparcikkeket fogjuk vásárolni.

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Fáraó népe.

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —

Irtta: Horkai Elemér.

A cigány.

... Valahonnan az Ég felleg-kárpitja mögül ezüstösen tört elő a holdvilág fénye, fantasztikus árnyakat rajzolva a nappali hőségtől tikkadtan megrepedezett, hóféhéren csillogó országutrá, melyen hirtelen, mint valami odavarázsoltt szobor, egy komor arcú, félig ruhátlan alak, komor tilalomfaként tekintett szét az országot melletti földeken elterülő ringó buzakalászok fölött.

A hogy kocsink melléje ért, beduinszerűen merev arcának spanyolos elszántsággal villogó szemei azt látszottak mondani: »Látjátok? ! A meddig a szem itt ellát, minden az enyém. Korlátlan ur vagyok az Isten szabad ege alatt!«

Egy pillanatra szinte megdöbbenem ettől a sajátságosan vad, de kétségtelenül érdekes, fekete arctól, melynek vonásaiban valami különös keveréke látszott a beduin szoborszerű hallgatagsága, a spanyol hajthatatlan büszkesége, az indián féktelenségének s ennek mintegy komikus ellensúlyozásaként hatott az a mélységesen alázatos köszönés, melylyel az alak bernünket megtisztelt, midőn kocsink közvetlenül mellette robotott el.

Nem tudom miért találtam azon a holdvilágos estén oly érdekesnek annak a magyar cigánynak az arcát?

Magyar cigány? Hat van ilyen? Bajos volna ezt határozottan állítani, mert hiszen ugyanily joggal mondhatnánk: angol, olasz, francia, spanyol, vagy német cigányt, mert ha a most élők között van is olyan, aki eme országok területén született, megtartja a maga faj-jellegét s bár a Spanyolországban élő cigány oly szilaj is talán, mint skarmelyik torreador, még sem lesz belőle sohasem büszke »grand« és jellemzilárd »caballeros«, a Wertherek hazájában pedig nem változik a cigány puha lelkű, szőke fűrtű »Jürgling«-gé!

Ugy tekinthetjük mi e népet, mint a népvándorlások árjának utolsó hullámát, melylyel a Kelet előzönlötte a Nyugatot a XV ik század elején . . .

Olyan nép ez, melynek eredetéről soká, nagyon soká senki sem tudott biztosat, s a mint a Kelet — ki tudná miért — kivette magából őket, a Nyugaton először is ők maguk szorítottak maguknak helyet.

A cigányok maguk, — még ma is sajátos rejtélyimádásukkal — Közép-Európában történt megjelenésükkor egyiptomi bucsujáróknak mondták magukat, kiknek azért kell hét évig zarandokolniok és a kereszténység alamizsnájából élniök, mivel Jézust, midőn Ó szüleivel Heródes üldözései elől menekült, nem fogadták be maguk közé.

A nálunk élő cigányok, egy más legendához fűzik a maguk vándor életüknek indokait. Szerintük, midőn Krisztust a zsidók fel-

tesztették, egy csapat cigány ment arra. A helyett, hogy kihúzták volna a szegeket az Üdvözítő tagjaiból, néhányan felmászta a keresztfára, megfosztották Jézust ama kevés ruhájától is, mit üldözői rajta hagytak.

Hogy miért hozzák kapcsolatba a cigányok a maguk életének történetét a vallás misztériumaiuk legfenségesebb momentumával, azt csak ők tudnák megmondani, kik később sokkal kevésbé legendás, de annál célravezetőbb eszközökhöz fordultak, a mennyiben nemsokára Európa hemzsegett az »egyiptomi« királyok, hercegek és gróftoktól.

1417-ben Németországban jelentek meg a cigányok, honnan Helvéciába, Franciaországba, Olaszországba vándoroltak. Nálunk az 1600-as években beszéltettek magukról először s akkor már szinte elárasztva Európát, maguk a cigányok is elejtették egyiptomi származásuk meséjét.

A tudományos kutatások révén azonban most már a cigányok eredete nem oly kétséges, a mennyiben bebizonyított tény, hogy ez a népfaj Indiából származik s nyelvük az: ind. De még nincs eldöntve, hogy India számos nyelvjárása és népe közül a cigány nyelv és nép, melyikből származik, vagy melyikhez áll legközelebb, valamint az sem, hogy mikor s mely okból hagyták el hazájukat.

A cigányok huzamosabb ideig időztek Kabulisztán és Erán tartományokban, ezt bizonyítja a sok peresa és örmény elem, mely nyelvükben található. Onnan aztán egy részük Szírián át Északafrikába vándorolt, hol most is található néhány magát Szinta és Cangar-

Ez a B. H. cikkelyének eszmémenete, a melyből első pillanatra kiérzik, milyen rossz ügyet kellett védelmeznie. Mert hát a mi Ausztriába irányuló pénzkivitelünket párhuzamba állítani azzal a pénzkivándorlással, a mely Német- és Franciaországból veszi útját mifelénk, csakugyan képtelenség. Adná a jóságos Ég, hogy a magyar pénz azonképpen vándorolhasson ki valaha Ausztriába, a hogyan most a német és a francia tőke vándorol hozzánk.

De a mi pénzünk gyarmati tributum gyanánt vándorol az osztrák gyárosok zsebeibe tőlük vásárolt iparcikkek fejében, hogy onnét soha többé vissza ne térjen hozzánk; míg a német s francia tőke csak kölcsönkép látogat el hozzánk, hogy itt gyümölcsözzön német és francia gazdája javára s majdan egészben visszatérjen oda, a honnét kiindult: a berlini, meg párisi páncélos szekrényekbe. Aki ezt a kétféle pénzkivándorlást egy kalap alá vonja, az egyenlő mértékkel méri a biztos jövedelmű tőkepenzes pénzforgalmát a pazarló örökös pezsgős dáridóival. Amaz is kiadja a pénzét, ez is: csak hogy az kölcsönkép kamatra, ez meg pezsgőre és szokásos járulékaire, mi, ha elfogyott, hát kiteszik a szűrét az utcára.

Hogy az önálló vámterület olyan védelmet szolgáltatna a mi iparunknak, a mely ezt képesítené arra, hogy fölvegye a versenyt az osztrák iparral s ezt a hazai piacokról ki is szorítsa, azt a B. H. cikkelye olyan állításnak mondja, a melyet nehéz bizonyítani.

Nos hát gyakorlati példákka' nehéz bizonyítani, mert hogy tényleges eredményre mutathassunk rá, mint bizonyítékokra, ahhoz mindenekelőtt az önálló vámterület életbeléptetésére lenne szükség. — Közös vámterület állapotában nem bizonyíthatunk olyan tényleges eredményekkel, a melyek az önálló vámterületből a dolgok

természetes rendje szerint folynak. Az a példa pedig, melyet a B. H. cikkelye az ellenkezőre felhoz, hogy t. i. megtörtént, mikép a szövőipar ára fölszökött s azért mégis csak az osztráktól vásároltunk, éppen az önálló vámterület mellett bizonyít, mert ez is mutatja, hogy a közös vámterületen az osztrák ipar tetszés szerint szabályozhatja az árakat anélkül, hogy a magyar piac elvesztésétől kellene tartania.

Lenne csak önálló vámterületünk, a mely lehetővé tenné a hazai ipar erőteljes kifejlődését és szükségleteinknek itthon való fedezését, majd óvakodnának az osztrák gyárosok az árak felszökötésétől. Mert vannak ugyan divatmajmok, a kik mindenben csak a külföldit hajszolják s ezért áldozatoktól sem riadnak vissza; de a fogyasztó közönség tulnyomó zöme mégis csak azt keresi, hol vehet jó portékát minél olcsóbban. Jó portékát pedig az osztrákénál olcsóbban a mi iparunk csak úgy nyújthat a hazai fogyasztó közönségnek, ha az osztrák gyártmányok forgalmát minálunk megfelelő vámtételekkel megdrágítják.

Akkor majd nem kell a közönség hazafiságára appellálni, megveszi az majd a hazait is, mert az olcsóbb és a növekvő forgalom igényeihez képest éppen oly jó is lesz, mint az osztrák gyártmány. — Persze mindezt addig is, míg a közös vámterületen gazdasági rabszolgaságban sanyolódunk, gyakorlati eredményekkel nem bizonyíthatjuk, csak a természetes, józan ész szavára s a dolgok természetes rendjére hivatkozhatunk; de hát okos ember előtt talán ez is nyom valamelyest a latban.

Vidéki hátralékosainkat tisztelettel felkérjük, szíveskedjenek hátralékaikat mielőbb beküldeni.

nak nevező törzs, a nagyobb rész *Frigián, Liakonián és Hellesponton* át Európába, meg több Görögországba került, hol több évszázadon át vesztegeltek, míg aztán onnan kiindulva, elárasztották Középeurópát. A cigányok hosszabb ideig *Peloponnesusban* is tartózkodtak, hol mai napig is sok az ugynevezett »Gyftokasziron« romja. Ezek a törökök által elpusztított egyiptusi, vagy cigányvárok voltak.

Ennyi az, a mit a nálunk, szinte szemlátomást szaparodó s megfélemezhető cigányok eredetéről tudunk, melyek még ma is annyira ragaszkodnak ősi életmódjukhoz, hogy inkább örökös hadilábon állnak a közbiztonság őreivel, inkább szaporítják a bünkrónikákban szereplők névlajstromát, sem hogy alávéssék magukat a civilizáció terheinek.

Középeurópába jöttükkor igen kedvezően fogadták őket. (Némely tartományban például azt, a ki egy cigányt megütött, a szent-szék egy arany forint birságra ítélte.) De e kegyes elbánást csakhamar adáz üldöztetés váltotta fel majdnem minden országban, főleg midőn azzal kezdték gyanúsítani őket, hogy a törökök kémei. — A legnagyobb üldözési rendeleteket bocsájtották ki ellenük. 1711, 1713 és 1725-ben a *Reus* hercegség kormánytanácsa meghagyta a hatóságoknak, hogy minden, az ország területén található cigányt lövessenek agyon. *I. Frigyes Vilmos* meghagyta, hogy az országban levő minden 18. évet meghaladó cigányt kössenek fel. A cigányok szerencséjére a hatóságok nem a legnagyobb buzgalommal teljesítették a rendeleteket. Lengyelországban

1501-ben adták ki az első rendeletet az irtásra, de midőn a királyok jónak látták egyes nemeseknek a »cigánykirály« címet adományozni, abbahagyták az üldözést. Ez a cigánykirály mintegy fővájda volt az ország területén lakó cigányoknak.

Az utolsó lengyel »cigánykirály« *Marcinkievic Jan* volt, ki 1790-ben halt meg.

Oroszországban II. Katalin cárnő telepítette a cigányokat az állami uradalmakon s ott csakhamar felhagytak kóborló életmódjukkal. *Svéd és Dánországból* 1662-ben halálbüntetés terhe alatt kiutasították őket; *Olaszországban* egyházi és világi hatóságok sokáig üldözték a cigányokat. *Franciaországban* az orleansi parlament 1565-ben szigorúan végrehajtotta a cigányok kiirtását, úgy, hogy csak egy kis rész tudta magát 1802-ig a baskok közt fentartani. Ez év december 6-án éjjel az ottani cigányokat mind elfogták, hajóra hurcolták és Afrikában szabadon bocsájtották.

Hazánkban ilyen üldözési rendeletekkel nem igen zaklatták a cigányokat, kik zenéjökkel csakhamar meghódították a nemzet rokonszenvét, úgy, hogy már a hatvani országgyűlésen 1525-ben cigányzenészek voltak hivatalosan fölfogadva. Királyaink és fejedelmek szabadalmakat adtak a cigányoknak és számukra egyes nagyobb kerületekben nemes embereket fővájdákká neveztek ki.

A törökvilág idejében senkisémmel törődött velük, ők azonban mint kémei nem egyszer nagy szolgálatokat tettek az országnak. A törökök kiűzése után az ország lakossága

Nem éheznek a huszár . . .

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1901. júl. 17.

Nem éheznek a huszár! No de nem ám, sőt eféle bajról még a baka-gyerek sem panaszkodhatik, mert szó a mi szó, a császár katonájáról kellemes gondoskodva van. Nem úgy van katonáéknál, mint a rongyos civil népségnél, melynek csak akkor van mit aprítani a tejbe, ha naphosszat iróasztala fölé görnyed, hanem a katonáember vigan él.

Attól a perctől fogva, hogy legelőször ráadják a »tauglich« fiukra a mondurt s felcsatolják vállára a borjut, megszűntek a megélhetésért való gondok. A katonának minden napra kijár a maga hat krajcar, jobban mondva tizenkét fillér »lénung«-ja, délben is csak kerül valami a pléh-csajkába s mindezt nem kell mást csinálni, mint reggeli hat órakor, mikor a »Regiments-Trompeter« megfujja a »Tagwache«-t, fel kell kelni, ha csak a mondurba jutott legény nem találta célszerűbbnek az éj folyamán beszédni egy »Manlicher«-féle csodahatású s minden betegség ellen gyógyszerként alkalmas pilulát, a mely esetben, — nem lévén többé rá szükség — megszűnik a »lénung«, meg mind az a helyszűke miatt itt fel nem sorolható sok jó, mely még a katonának jár, s melyért ugyszólván semmit sem kell dolgozni, mert hiszen az öt órás gyakorlat, a tizenkét órás »übugsmarsch«, a kaszárnya surolás, meg szalmazsák-tömés, katonai felfogás szerint, nem munka, csak aféle sportszerű testedzés, hogy éppen meg ne vastagodjék a katona vére.

Nos hát nem kell bővebben ecsetelnünk a katonáélet gyönyörűségeit, meg azt a körültekintő atyai gondoskodást, a melyben a mi a hadfiainkat részesítik, hiszen csaknem elérzékenyedik az ember, ha rá gondol, hogy nemrég bizonyos mennyiségű cukrot utalványoztak ki a bakáknak az életük megédésítésére szempontjából, no meg a »menetképeség fokozása céljából«. Ezt nyomon követte a vacsoráról szóló katonai törvény meg a konzervek . . .

De itt állapodjunk meg egy pillanatra, mert hiszen ez az egész katonai izü preludium voltaképen a konzervek miatt íródott, melyek — mi tagadás benne — olyan kis el-

ugyancsak gyér lévén, a kormány a cigányok telepítésére is gondolt. — *Mária Teréziának* 1761. nov. 13-án kibocsátott rendelete értelmében a cigányokat a leghumánusabb módon kezdték a *bánságban* letelepíteni. De úgy jártak, mint annak idején a perzsa király a *lurikkal*. 1767. nov. 27-én *Mária Terézia* egy újabb s szigorú rendeletben eirendelte, hogy a cigányok gyermekei szüleiktől elvételének és nevelés végett más nemzetbeli embereknek adassanak át fizetés mellett, cigányférfinek pedig nem szabad cigánynővel házasságra lépni. De ezen rendelet sem vezetett a kívánt célhoz.

A gyermekek csakhamar megszöktek nevelő szüleiktől, a cigányok pedig házasság dolgában nem igen törődtek a rendelettel.

József császár 1783. okt. 9-én kiadott terjedelmes humánus rendelete sem vezetett célhoz. A következő évtizedek politikai zavarai és szabadsági törekvései némileg elterelték az állam figyelmét a cigányokról, főleg miután többen önként letelepültek közülök.

S ha így végigtekintünk ezeken az adatokon, melyeket a maguk akadémiai szárazságában a tudomány emberei bocsájtanak rendelkezésünkre, szinte bámulatba ejtenek bennünket ama viszontagságok, melyek e népet érték.

Homály, sűrű ködfátyol borítja ama okokat, a melyek a cigányokat őshazájuk elhagyására kényszerítették s nem tudunk róluk mást, mint hogy itt vannak, élnek közöttünk.

Midőn Európa területére tették lábaikat,

keseredés-félét szültek a pécsi huszárok között. Haladjunk azonban sorjában.

Tehát a »konzervek« (vagy bús katonai nyelven szólva: »koncertek«) olyan megenni való históriák, melyek légmentesen leolmozott pikszisekbe vannak zárva s arra jők, hogy a katonaság felszerelésében mindjárt magával hordja az élelmét is, ami nagyhadgyakorlatok és főleg háboru alkalmával megbecsülhetetlen valami, ami igen könnyen érthető, ha elképzeljük, hogy nem kell mást tenni, mint lyukat furni a pléhdoboz tetejébe, egy kis vizet melegíteni s kész a legkitünőbb rántottleves és a legpompásabb borjupörkölt.

Hát nem is létezett olyan katonaság, a ki ne áldotta volna a konzerv feltalálóját, míg aztán ebbe a gyönyörűségbe is bele nem szólt az »ujítás« szelleme, melynek segítségével megteremtődtek a *bab*, meg a *darakonzervek*, melyek valóságos rémei a katonának s melyek most elkeserítették a pécsi huszárfiukat is, kik egyszerűen, de fájdalmasan konstatálják, hogy ez a kétféle »koncert« nem emberbe való.

Ez még különben nem lenne hiba, de hiba az az erőszak, melylyel ezeket a nem megenni való dolgokat a szó legteljesebb értelmében beletömik a huszárokba.

Akként áll — ugyanis — a dolog, hogy a katonának mindent gyakorolnia kell, még az evést is s így a mint napfényre kerültek a *bab*, meg a *dara konzervek*, „evési gyakorlat“ okat végeztettek a legénységgel, mely gyakorlatoknak azonban az lett a szomorú eredménye, hogy a legénység nem akarta megenni ezeket a konzerveket, hanem amint kiosztották a dobozokat, a legénység szépen a moslékba öntözte a *babot*, meg a *darát*, hadd hizzanak tőle a huszár-malacok!

Azonban mire való lenne a katonai „subordináció“, ha még egy rongyos dara konzervet se tudnának a legénységgel megetetni?

Akként intézkedtek tehát a pécsi m. kir. 8-ik honvédszázadnál, hogy az evés (már mint a konzerv evés) idején minden század parancsnoka oda áll a század frontja elé s figyelemmel kíséri: eszik-e a legénység, vagy nem?

A napokban aztán megpróbálta egy szakaszvezető, (a szakács) hogy nem eszi meg a először szerényen, legendákkal, szinte koldulva akartak maguk iránt rokonszenvet kelteni, de midőn ez csak csekély alamizsnával járt, büszkén megszegik nyakukat s ime születnek az egyiptomi királyok és hercegek, akik felemelt fővel koronát s suverént megillető tiszteletet követelnek.

Később aztán vérszemet kapva szinte előzőlik az országokat s kezdetét veszi az emberirtás. A tartományok fejedelmeinek szigorú rendeleteit elkerülik azzal az utólérhetlen furfanggal, hogy emelt fejű, követelő királyokból alázatos s hasznavehetővé válni akaró polgárokká lesznek, sőt komolyan meg is te-lepszenek, amint azonban az őket s üzelmeiket figyelemmel kísérő államok tekintete elfordul kissé tőlük, ismét felszedik sátorfájukat s e pillanattól kezdve hiábavaló minden jó-akarat, minden fáradság, mely stábilissé tételükre irányult; töméntelen nélkülözést, bámulatos szívósságot követelő sanyargatásokat állnak ki még ma is, csupán csak azért, hogy a Mindenség teremőjének csillagfényes takarója alatt hajthassák nyugovóra fejüket, s hogy a rózsaszínű hajnal hasadtával, a pacsirta édes danája költse fel őket álmukból...

S ezt a természetért rajongó, szabadság imádó népet akarta Mária Terézia igába hajtani? A porontyát nőtény farkas módjára feltű cigányanyától elvenni gyermekét, eltüntetni a cigányt attól, hogy vérevel lépjen frigyre? Lehetetlen!

Mert van ennek a sokat hányatott, megvetett népnek szívében egy hatalmas, minden erkölcsi és társadalmi kényszer ellen nyíltan fellázadó érzelme, s ez a nagy, a hatalmas: *cigányszerelem!*

babot és darát, hanem kiöntötte a csajka tartalmát. A szakácsot letették hat órai kurtavassal kombinált egyes áristomba.

Egy másik legény már merészebb volt s kereken kijelentette, hogy nem eszi meg a konzervet.

Ezt a legényt a századparancsnok ur lefogatta s egy másik legénnyel liba módjára megtömte. Ettől a kissé degusztáló jelenettől aztán oly rosszul lettek a mellette álló legények, hogy kettő közülök menten tengeri betegséget kapott!

Nos, hát ez a konzervek históriája, melyet a katonaság és polgárság közti jó egyetértés szempontjából szárazon, minden kommentár nélkül s a mi fő, a valósághoz híven közlünk s most szeretnénk látni azt a civilt, a ki állítani merné, hogy a pécsi huszár nem lakik jól!

H i r e k.

Pécs, 1901. július 17.

Igy jár a fősvény.

(Mese.)

Irtá: Albert bácsi.

Egyszer volt, hol nem volt, régen is volt, messze is volt, de Miska legyenek, ha igaz nem volt, hogy élt egyszer egy igen igen fősvény ember, a ki még önmagától is sajnálta a kenyeret, pedig annyi aranya, ezüstje, drága kincse volt, hogy szerét számát se tudta.

Szegény utasnak, koldusnak dehogy is adott volna egy fillért is, inkább az orrát harapta volna le.

Mindenki tudta, hogy rémséges kincse van, de azért ő oly szegénynek tette magát, mintha még a betéző falatja sem volna meg. Még azt is megtette, hogy beállt kéményseprőnek. Reggeltől estig a kéményeket bujta, míg este, nehogy megterhelje magát, étlen szomjan feködt a kincses ládájára, nehogy valaki még eltalálja emelni.

Akivel csak találkozott, mindig azon jajgatott, hogy öregségére is mennyit kell dolgoznia a mindennapi kenyérért, mellette koplal, fázik, hogy nincs még egy kopott kopekja sem, hogy így meg úgy, még a templom egérnél is szegényebb. El is nevezték érte: Jajgató Péternek.

Egy este, hogy elvégezte a kémények pucolását, oda ült a kincses ládája mellé s gyönyörködött a sok csillogó aranyban.

Az ablaka alatt egy gonosz ember settenkedett, a ki irigy szemmel nézte Jajgató Péter rémséges kincsét s még azon éjjel felkereste két pajtását, s így szólt hozzájuk:

— Nó pajtások láttam ám valamit.
— Ugyan mit?
— Sok kincset.
— Mi hasznunk belőle, ha nem a miénk?

— De a miénk lehet.
— Nem adják ám azt úgy potyára.
— Elvesszük.
— Ohó, ahhoz másnak is volna ám szólása.

— Ugyan kinek?
— Hát a kincs gazdájának.
— De nem kérdezzük ám meg.
— Ohó, abból még baj lehet.
— Legteljebb felakasztanak.
— Ennél nagyobb baj ugye érhetne bennünket.

Igy tanácskozott a három zsvány, és alig, hogy besötétedett, már ott voltak Jajgató Péter háza előtt.

A három zsvány most előszedte az ásót, kapát s beástak a falba egy lyukat, hogy azon majd sorjába bebujnak s elhozzák a sok kincset.

De Jajgató Péter nem aludt ám. Meghallotta, hogy ássák a háza falát, előszedte hát egy nagy baltát s oda állt a lyuk elé, várva, mint bujnak be a zsványok.

Egyszerre csak neki fohászodik az egyik zsvány s belebujt a lyukba. Nossza, csak ezt várta Jajgató Péter. Alig, hogy benn volt a zsvány feje, zsupsz, akkorát ütött rá a baltával, hogy a zsvány még azt is elfelejtette kiáltani, hogy: kuk.

Hogy az első zsvány meghalt, Jajgató Péter megfogta a két füle cimpáját s behuzta.

Alig, hogy végzett vele, hát uramfia, csak dugja ám a másik is a fejét. Jajgató Péter előkapta baltáját s olyat ütött a zsvány fejére, hogy menten kiadta lelkét. Most ennek is megfogta a két füle cimpáját s behuzta a másik mellé.

Jajgató Péter jóformán még meg se fordult s már a harmadik zsvány dugta a lyukon be a fejét.

Az öreg nem volt rest, rákommintott baltájával egyet a zsvány fejére, aztán megmarkolta a két füle cimpáját s behuzta a társai mellé.

Jajgató Péter várt, várt, azt hitte, hogy még több zsvány is kívánczik hozzá s míg csak reggeledett, ott strázsált baltájával a lyuk mellett.

Reggelre kelve jutott csak eszébe, hogy megnézze a zsványokat. Hát a mint megpillantotta őket, majd csak hogy hanyatt nem vágódott ijedtében. Az a három zsvány szakasztott úgy nézett ki, mint a kéményseprő. Fekete, kormos volt a ruhája, kezük, lábuk arcuk, hogy csak úgy ragyogott rajt a fekete kulimász.

Most azon töprenkedett Jajgató Péter, hogy mit kezdjen a három zsvány testével. Egymaga nem birt velök, segítséget hívni meg nem mert, félt, hogy kitudódik a dolog.

Gondolkodott így, gondolkodott úgy, utoljára is annyi félét gondolt, hogy már semmit sem gondolt.

Eszébe jutott, hogy hát ő kéményseprő, meg pucoválni kell, felvette hát a kéményseprő ruháját, az arcát kezét bekormozta, s elindult az útjára.

Estére kelve, hogy végig seperte a város kéményeit, haza felé tartott. Amint megy, egyszerre csak előtte terem egy obsitos baka.

— Adjon Isten jó estét, — köszöntötte Jajgató Pétert az obsitos katona.

— Fogadj Isten, — felelte Jajgató Péter.

— Nem kaphatnék kigyelmednél éjjeli szállást?

Jajgató Péter egyet gondolt és így felelt:

— Só se láttam én még katona uramat, hát hogyan bizhatnám meg benne?

— Hát úgy, a hogy én kigyelmedben, — felelte az obsitos, — nem kívánom én ingyen.

— Hát tudja mit, katona uram — szólt Jajgató Péter, — én adok éjjeli szállást, de csak szivességből, hanem kigyelmed is meg tesz nekem valamit szivességből?

— Meg én, — felelte az obsitos, — a mit csak kíván.

— Hát tudja, katona uram, — szólt Jajgató Péter, — az éjjel meghalt nálam egy kéményseprő társam, aztán attól tartok, hogy még bajba kerülhetnék miatta. Ha azt elvinné a Dunába.

— El én, — felelte az obsitos.

— Na, jól van, — szólt Jajgató Péter, — majd ha besötétedik, hát kitámasztom azt a meghalt kéményseprőt a házam elé, kigyelmed onnét elviszi a Dunába s ha vissza jön, elalhatik nálam.

Az obsitos ráállt. A hogy besötétedett, Jajgató Péter megfogta az egyik zsványt s kitámasztotta a háza falához.

Nemsokára jött az obsitos, felkapta a vállára s egyenesen a Dunának vitte. Hanem a Duna messze volt ám, jó soká tartott, míg partjához ért, ott az obsitos belevetette terhét a mély vízbe.

Most az obsitos vissza bandukolt Jajgató Péter házához, hogy majd lepihenjen.

De mekkorát bámult, hogy a ház falához támaszkodva újra ott volt a meghalt kéményseprő. Persze, nem tudta, hogy míg ő a Dunához járt, Jajgató Péter a második zsi-ványt tette oda.

— Ejnye, teremtetted, — dörmögött az obsitos, — nő ilyen boszorkányságot sem lát-tam még. Elviszem a Dunához, behajítom a vízbe s előbb itt van, mint én.

Az obsitos vállára kapta a meghalt kéményseprőt s egyenesen a Dunához vitte. Ott kikereszte a legmélyebb helyet, aztán lóditott egyet rajta, zsupsz, a kéményseprő elmerült a vízben.

Az obsitos egy ideig várt, nem-e mászik ki valahol, de hogy mit sem veit észre, vissza bandukolt, hogy most már biz le-fekszik.

A mint oda ér Jajgató Péter házához, uramfia, a kéményseprő megintelen ott van. Persze, nem tudta, hogy míg ő a Dunához járt, Jajgató Péter kitette a harmadik zsi-ványt.

Az obsitost elfutotta a méreg.

— Ejnye, akasztófára való kéményseprője, hát már megint itt vagy? Nő megállj, költök most olyan tönköt a lábadra, hogy ki nem mászol a Duna vizéből itélet napig sem.

Ezzel vállára kapta a kéményseprőt s nagy mérgesen indult vele a Duna felé.

Ahogy odaért, keresett egy nagy szikla tönköt, azt rákötötte a kéményseprő lábára, aztán neki fohászzkodott s behajította a Duna kellős közepébe.

Az obsitos most vissza sietett, mert már hajnalodott. A mint közeledett Jajgató Péter házához, hát uram fia, a ház előtt meggest ott áll a kéményseprő. Az obsitos azt hitte, hogy ismét vissza jött az a kéményseprő, a kit immár háromszor dobott a Duna vizébe, pedig nem az volt, hanem maga Jajgató Péter, ki, hogy ne kelljen szállást adni az obsitosnak, míg az a Dunára jár, elindult a kéményeket pucoválni.

Amint az obsitos közelébe ért Jajgató Péterhez, elővette fokosát s akkorát suhintott a fejére, hogy menten felbukott.

Szegény Jajgató Péter azt se mondta: bik-mak. Most már hiába volt a sok aranya, ezüstje, drága kincse, itt kellett hagyni mind.

Az obsitos bement Jajgató Péter házába, tele rakta minden zsebet arannyal, aztán felszedte sátorfáját s meg sem állt a hetedik vármegyéig.

Jajgató Péter azóta a másik világon jajgat, de biz ott se hisznek neki.

A fősvényt nem szereti,
A nagy világon senki.
Az csak k'pir, kapargat,
Kincset kincse rakosgat.
Adni, nem ad senkinek,
Nyomoréknak, szegénynek.
Panaszkodik szüntelen,
S bántja Istent büntelen.
Egyszerre csak jön a halál
S a fősvénynek nyakára áll.
És mérgesen azt mondja:
Mars fősvény a pokolba!

*

Ha szót fogadtok apikának, anyikának, úgy a jövő szerdán ismét mesélek. A viszontlátásra édes véreim, pá! A magyarok Istene maradjon velünk.

Napirend 1901. július 18-án.

Naptár: csütörtök, július 18. — Róm. kath.: Kamill. — Prot.: Kamill. — Görög-kel.: (jul. 5.) Márta. — Zsidó: Thamusz 2. — Nap két 4 óra 6 perckor; nyugszik 7 óra 33 perckor. — Hold két 7 óra 5 perckor reggel; nyugszik 8 óra 32 perckor este.

Időjelzés: A központi meteorológiai intézet jelzése szerint: keleten csapadék, meleg idő és zivatarok várhatók.

Térszere az Erzsébet sétátéren d. u. 6 órakor.

— **(Sétahangverseny.)** A pécsi cs és kir. 52-ik gyalogezred zenekara holnap (csütörtökön) délután hat órától 7 óráig az Erzsébet-sétátéren sétahangversenyt rendez a következő műsorral: 1. „Caroussel bevonulás“, induló Bayertől. 2. „Költő és paraszt“, egyveleg Souppétől. 3. „Moldvai hangok“, keringő Dvorzaktól. 4. Ábránd a „Carmen“ című operából, Bizettől. 5. Gavotte, Cibulkától. 6. „Zenei pillanatfelvételek“, egyveleg Ertltől. 7. „Üdvözlés otthonomnak“, induló Baldasictól.

— **(Huszáraink gyakorlata.)** Mint azt a napokban megirtuk, a pécsi m. kir. 8-ik honvédszázad egy százada Cító Károly százados osztályparancsnok vezérlete alatt Dráva-Palkonyára lovagolt, hol usztatási gyakorlatokat tartanak. Huszáraink folyó hó 15-én érkeztek meg Dráva-Palkonyára s tizenhatodikán tartották az első usztató gyakorlatot a Dráván, melynek sok nézője akadt. Mint értesülünk, a huszárok új dandarparancsnoka, Rohr folyó hó 20-án tartja első szemléjét a huszárok fölött s ez alkalommal szemlélet tart a Dráva-Palkonyán gyakorlatozó huszárok fölött is.

— **(Szüneteljen az adóprés.)** Olajkint a mezőkön már lázasan folynak az aratási munkálatok, sőt helyenként bizony a serényebb gazdák, kik hamarabb vetnek és így hamarabb is aratnak, már újra felszántották a tarlót a téliek alá: természetes, hogy ilyenkor kinos disszonanciaként hat, ha a kaszák, sarlók csengésébe, az arató lányok vidám daljába belenyikorog az adóprés s szinte hideg verejtéket fakaszt a gazdák homlokán. Így történt aztán, hogy több vidéki gazda, e disszonancia elkerülése végett, kérvényt intézett a m. kir. pénzügyigazgatóság-hoz, hogy adóhátralékaikért ne hajtsák őket addig, míg termésüket be nem takarították s pénzhez nem jutnak. Miután nálunk is már régóta gyakorlatban van, hogy aratás idején nem igen zaklatják a népet adóvégre-hajtásokkal, kétségtelen, hogy a pénzügyigazgatóság akadálytalanul helyt fog adni a gazdák méltányos kérelmének.

— **(Szita Sándor levele.)** Az Amerikába szökött rácmeckeai körjegyző híven gondoskodik arról, hogy mindennap beszéltesse magáról, mihez hozzájárulnak ama különböző hivatalos eljárások, melyeket a megszökött körjegyző felettes hatóságai a körjegyző ellen folyamatba tettek. A legújabb hír azonban, mely a rácmeckeai körjegyzőről érkezett, legkevésbé sem hivatalos eredetű, mindössze egy magánlevélről van szó, melyet Szita Sándor egy pécsi barátjához intézett. A levél szerint a rácmeckeai körjegyző még mindig Chikágóban tartózkodik s bár foglalkozása még most sincs, elég jól érzi magát, csak vágyat érez már családját láthatni. Kérdősködik levelében ügyének állása felől, valamint arra nézve is kér fölvilágosítást, hogy körülbelül mennyi ideig tarthat még, míg felesége a hivatalos eljárás következményeitől szabadulva, utána utazhatik. Végül arra kéri barátját, hogy eme levelére hivatkozással nyugtassa meg családját, hogy a hírlapokban is közzétett amerikai hőségben neki nem történt semmi baja. Ez a hőség különben némi keresethez is juttatta az Amerikába költöződött körjegyzőt, amennyiben Chikágóban a

nagy hőség tartama alatt olyan „vészbizottság“ féle alakult, melyben Szita Sándor ottani pártfogója (az az ügyvéd, a kinél lakik) helyet szorított neki egy dollár napidij mellett. Hogy mily szerepet játszott a volt rácmeckeai körjegyző a chikágói „vészbizottság“-ban, arról hallgat a levél. Annyi azonban bizonyos, hogy Szita Sándor, kivéve családját — nem igen sajnálja Magyarországból történt kivándorlását.

— **(Jelentés a vizről.)** A Tettye forrás vizállásáról a főmérnöki hivatal a következőket jelenti: Folyó hó 17-én reggel 6 órakor a tettyei vitzartóban 500 kb., az ellentartóban 60 kb. viz volt; a hozzáfolyás 24 óra alatt 128 köbméternek találtatott. A mai nap folyamán a magán vízvezetékek lezártak.

— **(Közütak javítása.)** A különböző községi és törvényhatósági közütaknak épp oly ellenségei a nyár mint a tél viszontagságai, mert a mit nyáron nem pusztíthat a hó, azt elvégzi a hőség és a gyakori esőzés, mely feltöri a közütak talaját. Legújabbán öt község folyamodott a vármegyéhez, mely folyamodványaikban közütaik javítására engedélyt kérnek. A községek kérelmével a vármegye a legközelebbi közgyűlésen fog foglalkozni.

— **(Bizottsági ülés.)** A város amerikai szállótelepét ellenőrző bizottság folyó hó huszadikán (szombaton) délután 3 órakor ülést tart a város háza közgyűlési termében folyó-ügyek elintézése végett.

— **(Uj törvényszéki bíró.)** Görömbe Balázs, keszthelyi járásbírósi albiró a sátoraljaujhelyi törvényszékhez bírónak neveztetett ki.

— **(Huszonöt éves találkozó.)** A pécsi m. kir. főreáliskolában ezelőtt huszonöt évvel érettségit tett növendékek augusztus huszonegyedikén találkozóra jönnek össze Pécsen. A találkozóra a felhívást Hirt Antal, orsovai dunagőzhajós-társasági tisztviselő bocsájtotta ki.

— **(Fölakasztotta magát.)** Az életuntak száma már megint szaporodott egygyel; ezuttal egy 53 éves ember akasztotta föl magát. A tábornok-utca 6. számú házban ma délben a lakók a pajtában a háztulajdonost, Marosics Mihályt fölakasztva találták. Hogy miért hajtotta végre e tettet, nem tudni, de valószínűleg az vitte rá az öreg, hogy gyermekeivel folytonos viszályban élt.

— **(Egy képviselő jubileuma.)** Hentaller Lajos, megyénk dárdai választókerületének országgyűlési képviselője tegnap ülte huszéves jubileumát annak, hogy az ország-házba először beválasztották. Hentallert — ki első ízben a pestmegyei fülöpszállási kerületet képviselte — a tegnapi jubileum alkalmából sokan üdvözölték.

— **(Elfogott honvédszökevény.)** A közelmúltban megirtuk ily cím alatt, hogy a pécsi m. kir. 19-ik honvédszázad egyik közlegénye: Szabó János, ezredétől megszökött. A közlegényt egy a laktanyában elkövetett lopással gyanúsították s Szabó jobbnak látta megszökni a büntetés elől. A hatóság embereinek sikerült tegnap kézrekeríteni Szabó Jánost, a kit ma szállítottak el Székesfehérvárra az V-ik honvédkerületi parancsnoksághoz, illetve az ottani hadbíró elé.

— **(Meggyuladt tető.)** Ma délután 1/2 órakor az Alajos-utca 1. számú házban,

mely *Hirschfeld* Samu tulajdonát képezi, az átmelegedett kúrtól a tető egyik gerendája meggyuladt. A lakók hamarjában észrevették és mielőtt még lángokba csapott volna, eloltották úgy, hogy a tűzoltóságnak nem kellett kivonulni.

— **(Kinevezés.)** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Némethy* József kir. mérnököt a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri képzettség megvizsgálására Pécsen szervezett bizottság tagjává kinevezte.

— **(Elveszett pénz.)** Elveszett ma reggel a Deák- és a Király utcák között egy kék bőr kezításka, benne tizennégy korona 80 fillér készpénzzel. A becsületes megtaláló illő jutalmat kap, ha felviszi a rendőrségre.

— **(Csapadékok a felvidéken.)** Az elmúlt hét ugyszólván minden napja úgy mult el fölöttünk, hogy reggel mesébe illő verőfényes nyári napra virradtunk, a délelőtti folyamán azonban hirtelen beborult az ég s délutánra megeredtek az ég csatornái. Meteorologusaink — már azok, kik időjósállással foglalkoznak — kissé megütközve tekintettek a szeszélyeskedő égre, mert hát az ő kalkulusaik szerint nem kellett volna e hónapban annyi esőnek lenni. Jupiter Pluvius szeszélyes hangulatára aztán most némi fényt vetnek a m. kir. földmivvelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett ama jelentések, melyek a felvidéken e hó elején volt nagyobb esőzésről adnak hírt s így valószínű, hogy a mi gyakori esőzéseink is eme nagyfokú csapadékból erednek. Most azonban nincs már okunk panaszkodni az időjárásra, elég szépen moso-

lyog ránk a nap, c-upán a reggelek szokatlanul hűvösek, de ez is alighanem megtalálja magyarázatát a felvidéki jégesőzésekben, melyekről szintén érkezett hír a földmivvelésügyi miniszterhez.

— **(Halálos elgázolás.)** *Orbán* János kocsis a napokban a pécsi *Kovácsics* testvérek bérletét képező Verbák pusztáról Pécs felé tartott. Az ut Ujbezdán községen viz keresztül, a hol is a kocsis valamin elbámulva, nem vette észre, hogy a kocsiut derekán *Jeszenszky* György nevű másfél éves fiúcska van. Így történt aztán, hogy a lovak a fiúcskát elgázolták s a szegény gyermek azonnal kiadta a lelkét. A gondatlanságból okozott haláleset ügyében a bíróság a vizsgálatot megindította.

— **(Névmagyarosítás.)** *Gyuris* Károly, kalocsai illetőségű, szegzárdi lakos, valamint kiskoru István nevű fia vezetéknevének »Kapitány«-ra kért átváltoztatása, belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— **(Meglopták álmában.)** *Euer* József, kassai illetőségű cipészlegény, az alsósétatéren reggel öt óra tájban ledőlt egy padra s ott el is aludt. Arra járt pedig *Pendl* Imre pékinas, a ki látván, hogy a legény alszik, kilopta a zsebéből óráját és láncát s azzal odább állt. A pékinas azután árulta a láncot s órát fűnek-fának s ez gyanút keltvén, feljelentették a rendőrségnek. A rendőrkapitány kérdőre is vonta a gyereket s ez beismerte a lopást, melyért most majd a bíróság elé kerül.

— **(Verekedő bányamunkások.)** Szabolcson a napokban két bányamunkás

olyan alapos kis verekedést rögtönzött, melynek eredményeként az egyik háboruszkodó felet be kellett szállítani közkórházba. Akként történt a dolog, hogy *Hirschler* József és *Weinraht* István napszámosok — szabad napjuk lévén — betértek a korcsmába, hol csakhamar berugtak s ebbeli állapotukban mihamarabb össze is veszték egymással. A veszekedés hevében aztán *Weinraht* botot fogott pajtására, ki az ütést ki akarta kerülni, azonban oly szerencsétlenül nyult a bot után, hogy az ütés jobb alkarját érte s a munkás súlyos zuzódást szenvedett. A sérültet beszállították a közkórházba, a támadó ellen pedig megtették a feljelentést.

— **(Éjjeli támadás.)** Udvard községben *Horváth* György, ottani lakost éjjel három órakor az utcán megtámadta *Pandics* György és véresre verte. Tettét *Pandics* György régi boszából követte el, mert *Horváth* őt egyszer a korcsmában arcul ütötte. A boszúálló embert feljelentették a bíróságnak.

— **(Talált dinamit töltény.)** A hatóság emberei a napokban a somogyi országon egy teljesen ép dinamit patront találtak. Annak kiderítése végett, hogy a veszedelmes töltény miként került az országuttra, megindították a vizsgálatot.

— **(Fosztogató koldus.)** *Marton* Sándor, koldus találkozott a Mánfára vivő országon *Stahits* Juliska nevű fiatal lánnyal, a ki kajsziával jött be a heti vásárra. A koldus megtámadta a leányt s a kajszikából tele-tölte a zsebjeit, azonkívül elvette a lánynál

eddig többet laktam a fak, semmint az emberek közt. Egész törekvésem oda irányul, hogy ismét befásítsam hegyeinket, mert erdők nélkül való országnak nincs jövője. Egy-két évig dolgozni akarok, hogy aztán szülőöldemre neveztessem ki magamat. Ott majd nőül veszek egy szelid, egyszerű leánykát, a kit az én jó anyám már ki is szemelt a számomra; aztán irok könyvet az erdőtenyésztésről.

— Te nősulni akarsz! — kiáltott fel *Evonyme* s gondolkozóba esett. — Én is gyakran tündöttem a fölött, vajjon ne házasodjam-e meg. Ha bár magam nem vagyok is híres ember, legalább gyermekeim, ha lennének, hitelt adnának szavaimnak, hogy én nagy ember vagyok, mindenesetre csak addig, a míg ők kicsinyek lennének.

Igy csevegtek még egy jó negyedóraig együtt, aztán elváltak, de nem addig, míg *Evonyme* meg nem értette *Jakabbai*, hogy másnap reggel a valclavini majorságban ő vele költi el a reggelit.

Ugyanaznap este *Evonyme* egy órácskára a kötélverő-utcába is ellátogatott. *Lisle* ur nem volt otthon, de *Antoinettet* a kertben találta, hol a mogyoróbokrok közt föl s alá sétált. Az ifju elbeszélte *Antoinettenek* az erdészszel való találkozását.

— Ő még mindig a régi — mondá *Evonyme* — épen mint tanulókorában, komoly, őszinte, becsületes s oly akaratúval megáldva, hogy szinte megrettent. Holnap hozzám jó reggelizni s nagyon örülök, hogy bővebben cseveghetek majd veled.

— S hogy reggelizés után neki a naplójából olvashat, — szólt *Antoinette* nevetve.

A zöld lombok megpillantása és a folyócska moraja pillanatra földerítették őt s vidám gondolatokat ébresztettek benne. De amint ott sétált a hársfasorok közt, szive újra elszorult s a mindennapi élet egyes ismerős részletei ismét fölélesztették benne a honvágyat.

A molnár réjtjén kiterített vásznak szülővárosára emlékeztették őt s anyjának tevékenységére a nagymosásnál; a viruló gyümölcsöskertek pedig azt a kertet juttatták eszébe, melyben nővérei délutánonként a bokrok árnyában himzéssel foglalkozni szoktak.

Mialatt ő visszaemlékezéseibe merült, nem is gyanította, hogy ama pillanatokban ő alapos megfigyelés tárgyát képezi. *Lisle* Antoinette kisasszony megpillantotta őt a terrasról s azonnal sejtette, hogy ez az ismeretlen nem más, mint az atyja által lerajzolt erdész. Sűrű levelű mogyoróbokor mellé rejtőzve, annál nagyobb kíváncsisággal szemlélte ő e férfit, mennél kevésbé felelt ez meg ama képnek, melyet felőle alkotott.

Duhoir *Jakab* nem volt szép ember, de szabálytalan, szigorú és erélyre valló vonásai, mélyen fekvő szeme s széles homloka arcának jelentékeny és férfias kifejezést kölcsönöztek. Az erőteljes fiatal embernek büszke magatartása jellemzőságra s akaratúra mutatott. Gyorsan járt föl s alá, kezeit zöld egyenruhájának a zsebébe merítve s kissé meghajtva a fejét. Aztán hirtelen fölvetve azt, mintha valamely gyötrő gondolattól akarna szabadulni, gyorsan visszatért a vendéglőbe.

Nem akarta, hogy a szomorú gondolatok erőt vegyenek a lelkén. Mint a tettek embere, a töprengést hiábavaló s egészségtelen foglalkozásnak tekintette s hogy

levő egy forintot s futni kezdett. A leány utána futott s egy szemkőzt jövő falusi népcsoporttal sikerült elfogni a fosztogató koldust, kit átadtak a hatóságnak.

— **(Adóhivatali hír.)** Az eszéki kir. pénzügyigazgatóság Kuba Gusztáv eszéki adóhivatali díjtalan gyakornokot ugyanazon hivatalhoz díjas adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

— **(Korcsmai verekedés.)** Mézes Béla s Balázs András ma az egyik szigetkülvárosi korcsmában összeszólalkoztak borozás közben, a minnek persze verekedés lett a vege. Mézes ellentele fejéhez ütött egy literes üveget, mire a vér elkezdett bugyogni ennek fejből. Balázs aztán megboszulta magát. Egy székkel letitette bántalmazóját. Mézest úgy mosták fel. Mindkettőt átadták a rendőrségnek. Egyik is, meg a másik is azzal védekezik, hogy részeg volt.

— **(Elvessett kutya.)** Tegnap délután a tetteyi fensikon, közel a romokhoz egy barna szőrű tiszta faju vadászkutya elkallódott a gazdája mellől. A becsületes megtaláló kéri, hogy a kutya hollétéről értesítse a rendőrséget.

— **(Elvessett karkötő.)** Egy arany karkötő, gránát kövekkel kirakva, elveszett az Anna-utcától az izr. temetőig. A becsületes megtaláló adja át a rendőrségen, hol illő jutalomban részesül.

— **(Pontosan járó)** szép kivitelű arany és ezüst órák, nemkülönbén finom és pontosan járó fali és ébresztő órák *jutányosan* szabott gyári árák mellett Schönvald Imre órás és ékszerésznél kaphatók. Ugyanott minden e szakmába vágó javítások pontosan gyorsan és a legolcsóbban eszközöltenek.

Pécs szab. kir. város

meteorológiai állomása jegyzetei

1901. július 17. délután 2 órákor.

Barometer (redukált) = 766.3 mm. (súlyedő.)

Hőmérsék = 26.2 °C.

> maximuma: 26.0 °C. } tegnap.

> minimuma: 20.7 °C. }

Párányomás: 12.1 mm.

Relatív nedvesség: 48. %.

Felhőzet: 2° Cum. NE.

Szélirány s erő: NE. 4. —

Csapadék 24 órai: 0. — Harmatp. 11.7 °C.

Száraz, meleg.

Dr. Oziser.

Művészet, irodalom.

Versbokréta.

Pécs, 1901. július 17.

A fiatalabb poétanemzedék egyik legmagyarabb és legszimpatikusabb tagja: *Balla Miklós*, akinek hangulatos és mély érzésű költeményeit szívesen olvassák országszerte, legközelebb egy új verskötettel lép a közönség elé, mely első költeménykötetét ritka dicsérettel fogadta. A kötetből, mely most van sajtó alatt s Ballának legújabb költeményeit tartalmazza, mutatoul közöljük az alábbiakat:

Az estharang.

Virágünnep volt kint a zöldben,
Madárdal, hűs völgy ölen,
Virággal volt a rét behintve,
Virágból volt körül — sővény.

A zene olyan csábosan szólt,
Oly táncrahívón, édesen!
S mi mégis messze elbolyongtunk
A távol bérceken, völgyeken.

Csapongva csörgött utunk mentén
Egy pajzán, hűtlen kis patak; —
Szerelmes esti pirban égtek
Körül a tölgyes bércfalak,

S hogy mentünk szótlán, álmodozva,
Titkos sóhaj kelt ajkamon:
Tán sohasem jön újra vissza,
Ez a magány, ez alkalom!

S mig bámulom tűzét szemednek,
— Keblemre vonva fejedet, —
Kábult agyamnak vágya támad
Csak egyszer birni tégedet!

A gondolat, vágy lángra gyulaszt,
Eremben száguld, forr a vér —
Elkárhozni, pokolra szállni
Egy pillanatnak üdvéért! . . .

. . . De im, kigyul az első csillag
Az ég peremén, ott alatt;
A szomszéd falu templomában
Imára szól az estharang.

A zene hallgat lent a völgyben,
Csak szellő sug a fák között.
Az egész tájra körülöttünk
Szent ájtatosság költözött . . .

S mire a hold megkezdi utját
A mérhetetlen tájakon,
Eléd borulva, bűnbánóan
A harangzúgást hallgatom . . .

Etetés közben.

Az öreg béresünk a németet szidta,
Miközben pipáját jóízűen szívta.
A hüvelyk ujjával belébökött olykor,
S mesélgette a sort: hogy és mint volt egykor!

attól szabadulhasson, elhatározta, fölkeresni az erdőt s megismerkedni a területéhez tartozó alerdésekkel. Félórával később már ama hegyes erdőségben járt, mely Auberive és Vivey közt terül el.

Duhour nem csalódott ama feltevésében, hogy egy hosszú séta elég lesz erkölcsi egyensúlyának helyreállítására. Már az erdő megpillantása is meggyógyította őt. Mint erdésznek a fia és unokája szenvedélyesen szerette hivatását. Az erdők magányában, hol az élet oly nyugodtan foly, igen jól érezte magát, a folytonos és gyümölcsöző tevékenységet találta ott fel a csöndes környezetben. Az erdő sohasem néma ugyan, de mindamellét kedves, megnyugtató benyomást okoz. Alig haladt tán száz lépésnyire az erdőbe a fiatal ember, már is fölvidult és üdült. Gyorsan átkelt a Vivrey patakján s csakhamar egy térs tisztásra jutott. Vigan haladt a ruganyos pázsiton, midőn egy mogyorószin felsőkabátos magas férfit látott az erdőből kibukkanni, ki könyvébe merülve, óriási léptekben haladt.

E sajátságos sétáló hangosan beszélt, hadonázva kezével. Így közeledett az erdész felé a nélkül, hogy őt észrevette volna. Ily félreeső legelőn ily találkozás nagyon szokatlan volt.

Jakab megállott, hogy a szorgalmas olvasót jobban szemügyre vegye. Mikor ez csak pár lépésre volt, föl-emelte fejét s élénken kiáltott fel:

— Duhour Jakab! Csakugyan te vagy!

— Evonymel — szólalt meg az erdész, ki szintén ráismert régi barátjára.

Tíz év óta nem látták egymást. Barátságosan ke-

zet szoritottak s kölcsönösen kérdezősködtek az azóta lefolyt időkről, a szétszéledt pajtásokról és beszélgettek szétfoszlott légvéreikről.

— Micsoda pályára szántad magadat? — kérdezte Jakab. — Neveddel gyakran találkoztam a hírlapokban; azt hittem, az írói pályát választottad.

Evonyme szomoruan csóválta fejét.

— Hja! — sóhajtott — szép reményekre voltam följegositva. A hernyóbáb szép volt, de a pillangó nem felel meg a várakozásnak. Ama tündér, mely bölcsőmnél állt, sajnos, a tudományok iránt való előszeretet mellett jó adag tunyasággal is elárasztott. Alig voltam a lejtőn, midőn szép csöndesen ismét alásiklottam. Könyveimmel vigasztalom magamat — folytatá Montague egyik kötetének fedelén dobolva ujjával s boldognak érzem magamat, ha itt, a magányban elmélkedhetem. A madár és a szél képezi zenekaromat s táncolni képzelőtehetséggel táncolok. Tudom jól, hogy ép oly nevetséges vagyok, mint valamely őszhaju keringőtáncos; de az én táncosöm más nézetben van; azt susogja a fülembe, hogy a költők, kik nyilvánosan énekelnek, gyakran legkevésbé őszinték s legkevésbé érznek.

Jakab nevetett.

— És te? — kérdezte Evonyme, újra megszorítva barátjának kezét.

— Óh, — viszonzá Jakab — az én életem nagyon egyszerűen folyt. Életemem, melyet husz éves koromban állapítottam meg, annyira prózai, mint valamely algebrai minta; mindamellét is követtem azt és remélem, hű is maradok hozzá. Szenvedélyesen szeretem hivatásomat s

„Bizony másképp volt az régen, hajdanába!
Lovon járt az ember a turi vásárba;
Hogy vasutat lássunk, Pestre kellett menni,
Négy-öt napi utat kellett érte tenni!”

Egy fiatal béres kiszól az akolból:
(Nemrég került haza a katona-sorból)
„Most kellene látni Pest városát kendnek!
A vasutak benne mind maguktól mennek.

Elébök se mozdony, se ló nincsen fogva,
Azt mondja mindenki, hogy a villám hajtja.
Aztán meg az ember, ha Budán megszólal,
Pest végén is hallják, holmi telefontal! . . .”

Bámulva hallgatják társai e szokat;
Az öreg béres se szippant már oly jókat,
Villája hegyével a szénába turkál —
„Lám, lám az a német de mindent kifundál! . . .”

A gyárban.

Izzik az érc; bömböl, dübörög a gép,
Zakatolva száguld, rohan a kerék:
Vaskezü munkások zuzzák a vasat,
Mely egy csapásuktól százfelé hasad.

Egyszerre a zajba vad sikoly vegyül! . . .
A szij vért izzadva rémesen reptül,
Vihogva kering a kerék-szörnyeteg
S alatta hörg, bug egy testetlen tömeg . . .

Fut az orvos — s szépen elbánik vele:
Mindenféle szerrel lelket önt bele,
Vizsgálhatja hosszasan, — s bizni kezd, remél,
„Jobb kezét levágjuk, s száz évig élél!”

. . . Jobb kezét levágjuk . . . Dübörög a gép:
„Itt meg nem maradhat, csak az a ki ép!
— Oh, csak élni, élni! . . . És megnyugodott,
Majd baljába fogja a — koldusbotot! . . .

Mesék.

Hallottam regéket boldog emberekről,
Együgyü meséket örök szerelemről.
— Boldogság, szerelem hogyha örök lenne,
Vajjon akkor gyönyört ki találna benne?

Képzelt világoknak ösvényeit járta,
Csak vágya ragadta, a ki kitalálta,
Olyan, kinek szive csordultig volt telve,
Vagy a kinek része sohase volt benne . . .

— Te se bizz, te se higj örök szerelemben,
A mienk is, mint jött, ép úgy tovalebbről
És ha meg is marad nyomában a bánat:
Uj gyönyör csak annál szilajabban támad!

Régi nóta.

A biróék udvarában lakodalmat laknak,
Az alvégen egy kis lánynak koporsót faragnak;
— Oda hallik a legénynek vig kurjongatása,
S tulzokogja a fejszének fájó csattogása . . .

. . . Közönséges ütött-kopott, réges-régi nóta!
Muzsikálják lépten-nyomon ezredévek óta!
De ahányszor egy hű szív ég halálra a lángon:
Egy istennel van kevesebb ezen a világon! . . .

Törvénykezés.

§ Verekedés Dunaszekcsón. Ugy kezdhetnők, hogy hol is lehetne másutt verekedés, mint Dunaszekcsón? — oly gyakoriak ott a verekedések. Tavaly október hó 18-án Balog Ferenc, dunaszekcsói lakos, este 6 órakor a mohácsi szigeten egy kapával fejbe akarta ütni ifju Barna Imrét. Ez, hogy az ütést fellogja, karját felemelte s a kapa erre sujtott

oly erővel, hogy a singcsontot eltörte s ez által 8 hétig gyógyuló testi sértülést ejtett Balog ifj. Barnán. A verekedés előzménye az volt, hogy 1900. évi szeptemberben ifj. Barna Imre fia kocsijával a szigetbe ment, hol találkozott Balog Ferencel, kinek kocsija szénával volt megrakva. A fiu nem akart Balognak kitérni, mire ez ostorával feléje subintott. E miatt vonta kérdőre aztán okt. 18-án ifj. Barna Imre a vádlottat. Ebből összeszóvalkozás támadt, melynek ez a esőntörés lett a vége. A kir. törvényszék súlyos testi sértés büntetésben mondta ki bűnösnek Balog Ferencet s őt, tekintetbe véve az enyhítő körülményeket, három havi fogházra s tiz korona pénzbüntetésre ítélte.

Tanügy.

Iskolai Értesítők.

— A siklói községi polgári fiúiskola huszadik Értesítője az 1900—1901-ik tanévről. Közli Rádei Károly, igazgató. —

Siklós nagyközség négyosztályu községi polgári fiúiskolája a most lefolyt tanévben fennállásának huszadik évét töltötte be. Sajnos azonban, hogy az iskola még mindig a régi épületben van, hol az udvaron nincs kut s a friss üde ivóvíz már husz év óta hiánysik. A tantermek szűkek s a negyedik osztálynak télen ma sincs tanterme, vándorol óráról órára egyik tanteremből a másikba. Az iskolai felszereléseknek sincs helyök s az udvar is szűk s a tornatanításra alkalmatlan. Bizony Siklós nagyközségnek ilyen körülmények között nem válik díszére az iskola-épület s ha a lefolyt tanévben kiküldték az új épület építési bizottságát, a jövő tanévben hozzá is foghatnának az építésnek, hogy az intézet a modern követelményeknek megfelelő épületben lenne már végrevalahára elhelyezhető!

Az iskolába beiratkozott 91 rendes tanuló s évközben 2 tanuló vétetett fel. Az iskola alapvagyon 3337 kor. 5 fillérrel gyarapodott s jelenleg 286.966 kor. 56 fillért tesz ki. Az iskola multévi fenntartási összege 16.666 kor. 77 fill volt, a mihez — elég sajnos — az állam mivel sem járult.

Az iskolában hazafias ünnepélyeket rendeztek a nevezetesebb nemzeti ünnepnapokon. A tantestület az igazgató mellett öt rendes tanárból és öt felekezeti hitoktatóból s egy énektanítóból állott.

A bevégzett tananyag részletes ismertetése után a szertárak ismertetése következik. A tanári könyvtár 893 kötetből áll; az ifjúsági könyvtárban 466 kötet van. A természetrajzi, természettani, mértani, földrajzi, rajz és tornaszertár szintén elég bőven van felszerelve. Az iskola összes leltári vagyona 6760 kor., 34 fillért tesz ki.

Az iskola I. osztályában volt 21 tanuló; a II.-ban 24; a III.-ban 27 és a IV.-ben 15. Siklói volt 52, vidéki 39. Az első osztályban ismétlésre utasított öt; a II.-ban egy sem; a III.-ban négy és a IV.-ben két tanuló. Javító vizsgálatot tehet az első osztályban három; a II.-ban kettő; a III.-ban hat és a IV.-ben egy tanuló. Sikerral végzett az első osztályban 13 növendék; II.-ban 21; a III.-ban 16 és a IV.-ben 12 tanuló. Más iskolából jött 27; ismétlő volt 3; kimaradt 3; meghalt 1 s a tanév végén volt 87 tanuló. Tandiját fizetett 20; tandij alól fel volt mentve 10 s mint siklói lakos, nem fizetett tandiját 52 tanuló.

Az iskola huszéves fennállása alatt sikerrel végzett 934 tanuló; osztályt ismételt 108 tanuló. Tanintézetet változtatott husz év alatt az iskola 214 növendéke; meghalt 7; kereskedő lett 124; gyógyszerész 1; iparos 95; földmives 14; pénzügyőr 1; felsőbb ipariskolába lépett 2.

Volt az intézetnek „Szavaló-Kör“-e, mely dicséretesen működött s ösztöndíjban, jutalomban és segélyezésben is több tanuló részesült. Az intézetnél 27 magántanuló vizsgázott eredményel s javító vizsgálatot 16 magántanuló tett.

TÁVIRATOK.

— **A Szelle-Kormos-ügy.** (A Pécsi Figyelő eredeti távirata.) Grecksák Lároly, kuriai bíró, a mai lapokban kijelenti, hogy Szelle ügyvédet egyszer fogadta a lakásán, hol csődügyét adta elő. Tiltakozik az inszinuáció ellen, hogy bármit tett volna lelkiismerete és bírói meggyőződése ellenére. Nyugodt önérzettel várja a Kormos-ügyben megindított vizsgálatot.

— **A khinai bonyodalom.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből, hogy a követek nyiltan elismerik, miszerint a helyzet nagyon komoly; a követek között a nézeteltérések a tetőpontra hágtak. Különösen Anglia és Oroszország nem tudnak megegyezni a kártérítésre nézve. Ha kölcsönösen nem engednek, bonyodalmak származhatnak. Li-Hung-Csang sürgősen fekért a követeket, hogy állapítsák meg végre a békefeltételeket.

— **Nagy puszkapor-robbanás.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Skandinávia Nora nevű városában a puszkaporgyárban nagy robbanás történt. Hét épület a levegőbe repült; négy ember meghalt és sokan megsebesültek. A szomszéd erdő is lángba borult.

— **Max Regist megkéselték.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Oranban Max Regist a kaszinó előtt késsel nyakon szurták. Verekedés lett a dologból s harminc embert letartóztattak.

— **A feleséggyilkos ügye.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Hacksbacher gyilkossági ügyében, ki elvált feleségét Budapesten tegnapelőtt agyonlőtte, a tanúk ma azt vallották, hogy Hacksbacher nem volt részeg a gyilkosság elkövetésekor. A vizsgálatot a rendőrség befejezte és az iratokat áttette a királyi ügyészséghez.

— **Pázmány és Verböcyszobrai.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Széll Kálmán belügyminiszter ma tudatta a székesfőváros polgármesterével, hogy Pázmány Péter és Verböcny István szobrai a kigyó-téri kertcskében, álló alakban, fehér márványból állítják fel.

— **Szerb tanítók tanulmányuton.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Széll Kálmán belügyminiszter értesítette Budapest polgármesterét, hogy harminc szerbiai tanító és tanítónő meglátogatja tanulmányozás végett Budapestet.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

Zongorázni tanít

és a jövő iskolai évre családja körében *kosztos tanulókat* is fogad valamint *házi-tanítónak, felolvasónak, magántitkárnak, levelező- és könyvelőnek* ugy *kereskedelmi és biztosítási képviselőnek*, nemkülönben *bárgondnoknak* is tisztelettel ajánlkozik

Grosch Károly

nyug. tanító

Pécs, Arpád-utca 23. sz. a.

A mélyen tisztelt hölgy-közönség becses figyelmébe!

Van szerencsém köztudomásra hozni, hogy helyben, a **Jókai-tér 3. sz. alatt (I. emelet jobbra.)**

szabászáti iskolát

nyitottam, hol a jelentkező hölgyeket a legegánsabb francia- és angol-szabásra és rajzolásra megtanítom.

Támaszkodva a 28 év alatt **Párisban Madame Briolle-nél (Versaill, boulevard Sebastopol), Bécsben Madame Spitzer-nél, Budapesten Árvay cs. és kir. udv. szállitónál, Brassóban László M. L. és Társa cégnél, Drezdában az angol és francia szabászáti tanfolyamon szerzett gazdag tapasztalataimra, biztosítom a jelentkező hölgyeket a szakszerű és biztos sikerű eredményre.**

A tanfolyam tartama 4 hét és a tandíj egy-egy jelentkező után **15 frt.**

Minden tanuló hölgy felügyeletem alatt a tanfolyamon egy ruhát szabhat és állíthat össze magának.

Midőn mindezeket közhírré teszem, tudatom, hogy elvállalok francia és angol szabásu **ruhák és kabátok elkészítését** a legegánsabb kivitelben.

Bővebb felvilágosítást készséggel adok.

Kiváló tisztelettel

Kovács Imre.

Uj-drogueria.

Tudatom a n. é. közönséggel, hogy a mai napon a hivatalos vizsgálat megejtése után **drogua- és illatszer-üzletet** nyitottam.

Minden e szakmába vágó árukat a legelső cégektől szereztem be. Megrendeléseket a legpontosabban teljesítem. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri, tisztelettel

KREBSZ ÖDÖN,
droguista.

Pécs, Irgalmasok-utca 10.
(A Béka-bolt mellett)

Rácsvároson

a vámház mellett lévő

korcsma helyiség

nagy kerttel, 2 istálló, 2 kocsiszin és hozzávaló lakással együtt bérbeadó, esetleg jutányos áron eladó.

Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál.

Arpád-utca 39. szám alatt

liszt- és fűszerkereskedésnek igen alkalmas

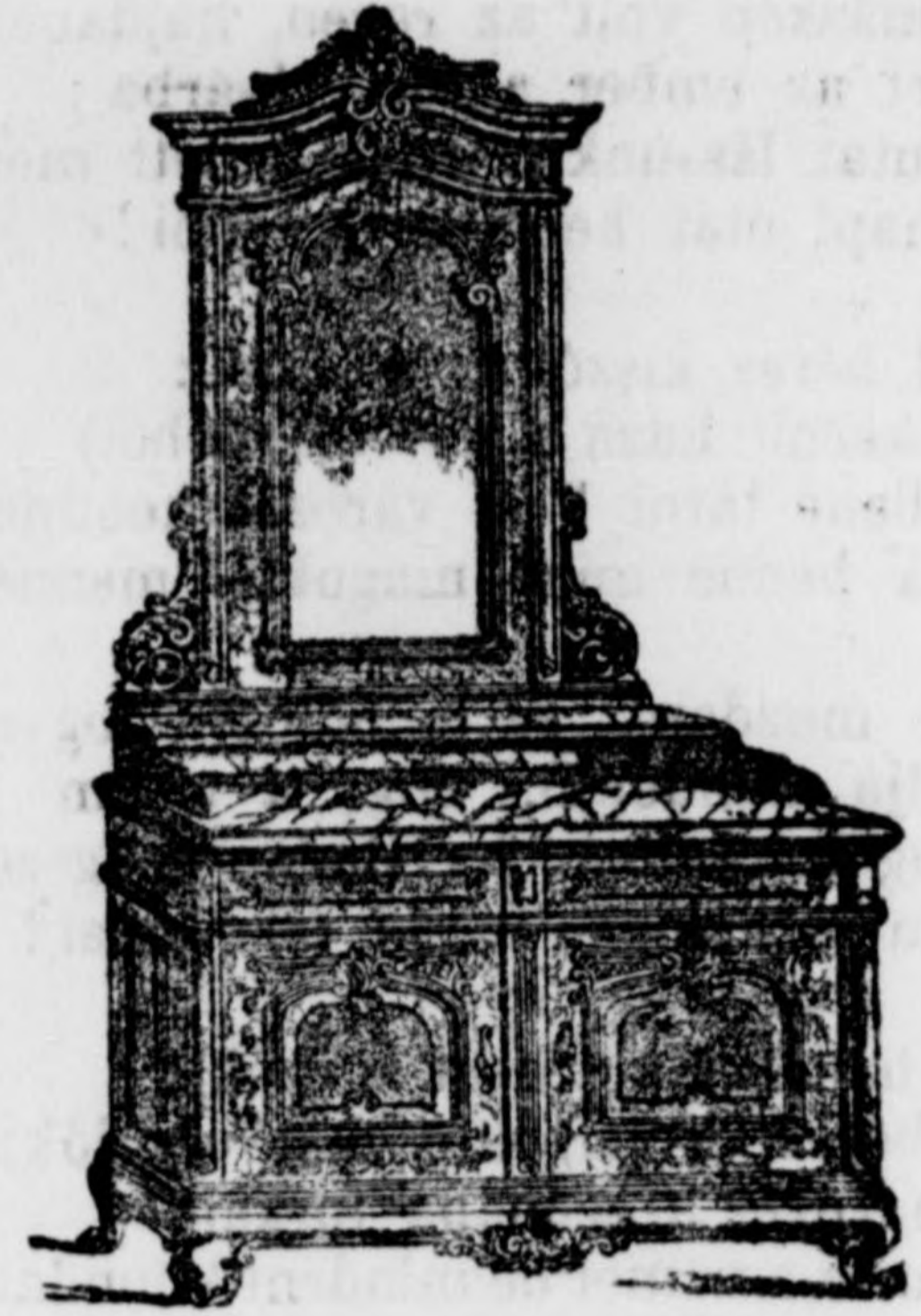
bolt-helyiség

2 utcái és 1 udvari szobából és hozzá tartozó mellek-helyiségekből álló lakással együtt

minden órában

k i a d ó.

Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál.

ZSOLNAY IMRE

BUTOR.

raktára
és műhelyei

PÉCS,

Ferenciek-utca 11. szám.

Hirdetmény.

Kis-Bicsérd község korcsmaháza,

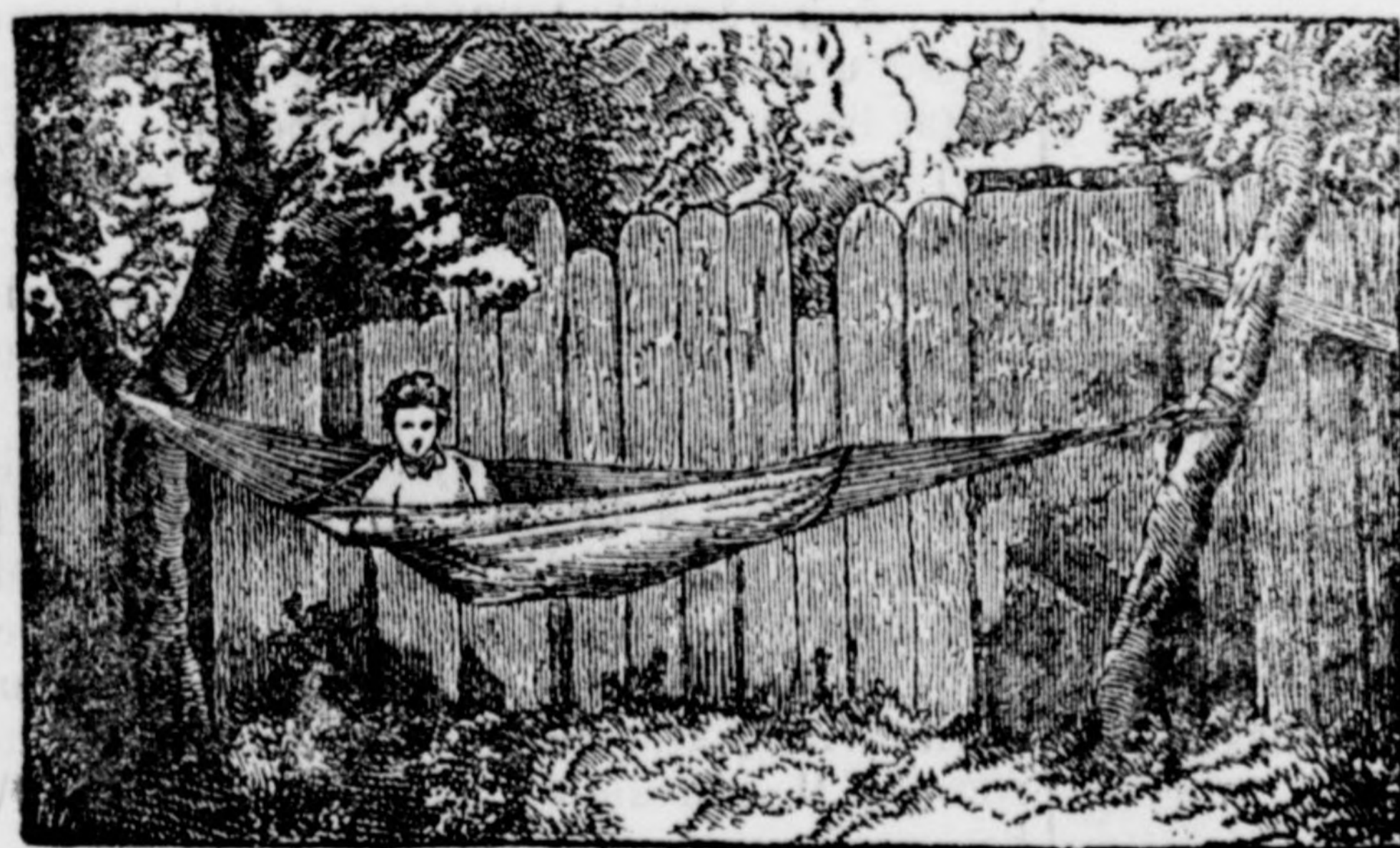
és tartozékai 1902. évi január hó 1-től, 1904. évi december 31-ig terjedő 3 évi időre Kis-Bicsérd község-házánál folyó évi augusztus hó 4-én d. u. 3 órakor megejtendő nyilvános árverésen bérbe adatik.

Kikiáltási ár 250 kor. évi bérösszeg.

A feltételek a községi bírónál betekintheők.

Kis-Bicsérd, 1901. évi július hó 15-én.

Paragi József,
bíró.

Szőlősgazdák

figyelmébe!

Legjobb és legolcsóbb a szőlőkötöző zsinor, jobb és olcsóbb a ráfiánál,

kilója csak 32 kr., továbbá

ablaktisztításhoz való mentőv, gazdasági kötélárak, zsinorok, sodrony és kenderkötelek, tömlők, malomhevederek, tornaszerek, függő és Lawn-Tenis hálóik mindig készletben vannak és jutányos áron kaphatók

Gipsz József

kötéláru üzletében

PÉCSETT, belváros II. ker., ország-ut 47. szám

(saját házában.)